

EL MÓN D'AHIR ALTAFULLENC: ELS SOLER ALOMÀ I ELS ALOMÀ GATELL

Lluís Brullas Eneriz
luisbrullas@telefonica.net

Resum: Com dues famílies de comerciants i hisendats altafullencs emparentats, cosins germans, els Soler Alomà i els Alomà Gatell entren en relacions socioeconòmiques quan els primers venen bona part del seu patrimoni als segons durant els segles XIX i XX.

Paraules clau: Els Soler Alomà, els Alomà Gatell, La Fassina, Hotel Gran Claustre, Hotel Sant Martí.

Abstract : As two related families of merchants and financiers from Altafullen, cousins, the Soler Alomà and the Alomà Gatell entered into socio-economic relations with the former selling a large part of their heritage to the latter during the 19th and 20th centuries.

Keywords: The Soler Alomà, the Alomà Gatell, La Fassina, Hotel Gran Claustre, Hotel Sant Martí.

Introducció

Anant amunt i avall pel municipi d'Altafulla sempre em cridava l'atenció una casa, una masia coneguda com la Fassina, documentada i titulada amb aquest nom des de l'any 1885. Exteriorment ben conservada i rehabilitada per al turisme rural, no entenia què feia una masia a pocs metres de la línia del ferrocarril Tarragona-Barcelona. Tanmateix, com que tot a la vida terrenal, i no tant a la celestial, té la seva explicació, em vaig proposar cercar la seva arrel històrica.

Per portar a terme aquesta recerca, he escollit dues famílies benestants, de quarta i cinquena generació documentades, notables propietaris de la riquesa rústica i urbana d'Altafulla vuitcentista i noucentista i emparentats entre ells: els Soler Alomà i els Alomà Gatell. D'aquestes dues famílies, de les quals va desaparèixer

d'Altafulla tot rastre social, només resten en l'actualitat tres petjades físiques, tres immobles, símbols d'un passat econòmic esplendorós, però en clara decadència, els quals han estat rehabilitats i maquillats per a la revolució ludicoturística dels segles XX i XXI: la masia La Fassina (datada el 1747) i l'Hotel Gran Claustre (casa datada el 1746) dels Soler Alomà i l'Hotel Sant Martí, (casa-xalet datada el 1882) dels Alomà Gatell.¹

Totes dues famílies, en un moment o altre, van deixar Altafulla per fixar la residència a Barcelona o a Tarragona. Només els darrers, els Alomà Gatell, i els seus descendents, els Planas Alomà, sense deixar Barcelona, tornaren al poble dels seus avantpassats, potser enyorant els anys de la infantesa i joventut viscuts vora la mar Mediterrània.

Ficats en l'assumpte que ens ocupa, tot el patrimoni, preferentment rústic, amassat durant molts anys pels seus avantpassats mariners, pagesos i comerciants, es va anar diluint en poc temps. La propietat de la terra deixava de ser el bé més preuat; les rendes, els diners es posaven en altres indrets econòmics més rendibles com el deute públic, bancs, ferrocarrils, indústria tèxtil, metal·lúrgia, etc. El món d'ahir anava canviant i els cognoms desapareixen per la lògica biològica. Entre 1835 i 1885, les relacions entre les dues famílies (cosins germans) foren en algun cas, no sempre, les preferides socialment i econòmicament a l'hora de vendre o comprar béns patrimonials.

Ha sigut imprescindible consultar l'obra del professor emèrit Salvador J. Rovira i Gómez, editada pel Centre d'Estudis d'Altafulla² on recurrentment ens ofereix noves aportacions genealògiques de les famílies al·ludides i d'altres altafullenques, hisendats i comerciants dels segles XVIII i XIX. També, d'obligat compliment, hem consultat diversos protocols notariais afins a les dues famílies servats en els arxius històrics de Barcelona, Tarragona i el Vendrell.

Els documents consultats, escriptures notariales, són els diaris íntims, personals, familiars, recollits pels notaris de torn donant fe de les voluntats dels presencials en diverses etapes de la seva vida abans de deixar aquest món (capítols matrimonials, vendes, compres, permutes, donacions, hipoteques, inventaris, testaments i altres).

¹ El nom comercial dels immobles només serveix perquè el lector pugui identificar-los actualment.

² ROVIRA GOMEZ, Salvador-J. (1989) *Altafulla (1813-1833). La darrerria de l'Antic Règim en una vila catalana*. Centre d'Estudis d'Altafulla, 141 pàgines.

-*Els comerciants d'Altafulla, segona meitat del segle XVIII* (1978). CEA. Estudis Altafullencs, 2 pàg. 29-92.

1. Els Soler Alomà (S. XVIII-XIX)

Els Soler d'Altafulla, família de mariners, pagesos i comerciants, estaven encapçalats en el món del segle XVIII per un mariner, Joan Soler, casat amb Josepa Bellver. Fills/es: Pere, Josep, Joan i Jaume. Són els Soler Bellver.

Pere Soler Bellver, l'hereu, es va casar amb Magdalena Soler. Fills/es: Manel, Magdalena, Antònia, Josepa. Són els Soler Soler.

Manel Soler Soler (1710-1772), l'hereu, es va casar l'any 1735 amb Maria Oliver Foguet de la Selva del Camp. Fills/es: Josepa (n. 1737), Pere (n. 1739), Antònia (nascuda 1742), Clara (n. 1744), Ignasi (n. 1746), Manel (l'hereu, n. 1748), Josep (n. 1751), i una segona Clara (n. 1753).³ Va heretar un extens patrimoni i el va fer créixer, sent el més gran propietari d'Altafulla del seu temps. Arrendava terres, drets senyorials i municipals, a més, alternava el seu ofici de cerer amb la compra i venda de vins, olis, grans i pesca salada. Va traspassar l'any 1772 i fou sebollit⁴ en el panteó familiar davant l'altar del Sant Crist de l'església de Sant Martí d'Altafulla. Són els Soler Oliver.⁵

El Dr. Manel Soler Oliver,⁶ l'hereu, es va casar amb Eulàlia Gatell Figuerola, filla d'Esteve Gatell, pagès, i de Gertrudis Figuerola, veïns de Torredembarra. El 4 de maig de 1774 es va formalitzar l'escriptura de capítols matrimonials.⁷ Maria Oliver Foguet, aleshores vídua de Manel Soler Soler (†1772) i mare de Manel Soler Oliver, feia una donació de 6.000 lliures de Barcelona al seu fill, mentre que el dot d'Eulàlia fou de 2.000 lliures de Barcelona⁸. Fills/es: Maria (†1825). Felipa (n.1789), Pere, l'hereu (n. 1790), Manel, Eulàlia, Gertrudis i Teresa. Són els Soler Gatell.

El Dr. Manel Soler Oliver va heretar del seu pare Manel Soler Soler un respectable patrimoni. El cadastre de l'any 1777 d'Altafulla⁹ li assignava 16 peces de terra (72,38 jornals), tres cases (al Clos), dues cases de camp (afores) i una botiga de mar (platja). Aleshores residia al carrer Major i aportava a la hisenda 369, 23 rals d'ardit.¹⁰

³ ROVIRA I GOMEZ, Salvador-J. (2020) *Altafulla segons el llibre de baptismes de 1733 a 1754*. Estudis Altafullencs núm. 44, pàg. 13.

⁴ Inhumar.

⁵ Actualment les despulles es troben sota la cripta de l'Església.

⁶ Advocat per la Universitat de Cervera. No s'ha de confondre amb un altre Manel Soler (Alomà), el seu fill.

⁷ AHT. P.N. Jeroni Cabañes (4-5-1774). Sig. top. 4410. P.N. Tomàs Cortadella (1770-1800) Sig. top 1757. No hem pogut consultar-lo, testament tancat.

⁸ La lliura barcelonina era una unitat monetària encunyada a Barcelona i utilitzada a l'edat mitjana i a l'edat moderna a Catalunya. Al voltant del segle XVIII la lliura barcelonina també anomenada "lliura catalana", equivalia a 10 rals, 20 sous, 240 diners i 2,67 pessetes. El ral d'ardit equivalia a 24 diners.

⁹ AMA. Cadastre de l'any 1777.

¹⁰ Moneda de compte.

1.1. Els Soler, subdelegats de la Marina. La Matricula del Mar¹¹

1. Dr. Manel Soler Oliver i la seva muller Eulàlia Gatell Figuerola.¹²

Durant els primers 30 anys del segle XVIII, el reclutament de personal necessari per als vaixells de l'Armada fou el voluntariat i, altres vegades, la presa violenta de mariners i pescadors. Les autoritats s'adonaren que aquests sistemes no eren els adequats i avançaren cap a l'organització d'una Matricula de Mar, una fórmula que regularment garantia un contingent de mariners, de gent del mar, aptes i necessaris per tripular els vaixells de l'Armada. Entre els anys 1737 i 1751, per tal de garantir el contingent de les

tripulacions de l'Armada, es van publicar diverses reials ordres per regular el règim i foment de la gent matriculada. El registre de marineria, mestrança i embarcacions es va confiar al Ministeri de Marina. La costa espanyola es va dividir en tres departaments: Ferrol, Cadis i Cartagena i aquestes en províncies (municipis costaners). El departament de Cartagena aplegava la província de Tarragona i, dintre d'aquesta, els municipis de Tamarit, Altafulla i Torredembarra. A cada província figurava un delegat amb competències sobre els matriculats del mar que portava les llistes dels individus hàbils o inhàbils, la mestrança, nois mariners de 9 a 14 anys, els aprenents, control d'embarcacions, dotacions, persecució dels desertors, vigilància de la pesca, conservació dels boscos (fusta per fer les embarcacions), etc., i l'administració de la justícia en primera instància respecte als matriculats de la seva jurisdicció. Les poblacions més importants de cada província podien tenir subdelegats encarregats d'aplicar en un àmbit més restringit la jurisdicció de Marina. Aquests subdelegats devien ser homes de bona conducta i posició econòmica que gaudien del fur de la marina i d'un sou, però tenien prohibit intervenir en el comerç marítim. A Altafulla i amb jurisdicció sobre el

¹¹ ROVIRA I GÓMEZ, Salvador (1993) *La gent de mar d'Altafulla (segle XVIII)*. CEA, pàg.13-14 i 15.

¹² Fotos cedides per Jordi Badia Soler (2023).

Baix Gaià, el càrrec fou ocupat en bona part del segle XVIII per la família Soler, Pere Soler Bellver, Manel Soler Soler i el Dr. Manel Soler Oliver.

1.2. Pere Soler Gatell

De tota la descendència del Dr. Manel Soler Oliver i d'Eulàlia Gatell Figuerola hem escollit Pere, el tercer fill del matrimoni, l'hereu (1790-1871). Pere Soler Gatell, amb 28 anys, es va casar l'any 1818 amb Maria Alomà Capestany (1799-1871) de 19 anys¹³ filla de Ramon Alomà Bosch (1761-1823) i de Paula Capestany Marqués (†1830).¹⁴ Fills/es: Manel, l'hereu (1819-1885), Ramón (1820), Casimir (1823-1875), Hilarió (1825-1903)¹⁵ i Leonisa (1827-1886).¹⁶ Són els Soler Alomà.

2. Pere Soler Gatell i la seva muller Maria Alomà Capestany¹⁷

El 10 de novembre de 1818, el notari de Torredembarra Anton de Fontanilles¹⁸ atorgava escriptura de capítols matrimonials a Pere Soler Gatell i Maria Alomà Capestany. El casament de Maria portava de cap al seu germà Ramon-Josep Alomà Capestany, l'hereu i tutor d'aportar el dot de la seva germana al matrimoni en un

¹³ Maria era menor d'edat quan es va casar. En alguns casos la minoritat de la dona casada seguia tutelada pels seus pares fins arribar a la majoria d'edat (25 anys). El seu traspàs deuria ocórrer al voltant de l'any 1871 o una mica abans.

¹⁴ Rovira Gómez (1989).

¹⁵ Durant uns anys va viure Altafulla. Resident a Barcelona fou un notable jugador d'escacs i com editor impulsà la seva difusió per tot Catalunya a finals del s. XIX. Traspassà a Barcelona l'any 1903. Font. Jordi Badia Soler.

¹⁶ Casada amb Serafi Casas i Abad (n.1828), catedràtic de Física i Química a la Universitat de Barcelona. Fills: Marià, Josep Maria, Concepció i Maria. Traspassà a Barcelona. Font. Jordi Badia Soler (2023).

¹⁷ Pere Soler Gatell i la seva muller Maria Alomà Capestany.

¹⁸ AHT. P.N. Anton de Fontanilles (10-11-1818). Sig. Top. 923-998.

moment econòmic delicat de la casa. Dues cartes de l'any 1817 i una de 1818 de Ramon Alomà Bosch, absent a les Antilles americanes, al seu fill Ramon-Josep ho confirmaven. Finalment, Ramon Alomà Bosch donà el consentiment a la seva muller Paula Capestany i al seu fill Ramon-Josep, mare i germà de Maria, per pactar el seu casament amb Pere Soler Gatell, prometent aportar un dot de 6.000 lliures de Barcelona més calaixeres i robes a satisfer el dia del matrimoni. D'aquestes 6.000 lliures, Maria podia disposar de 2.000. Per la seva part, Pere Soler feia a la seva futura muller un escreix de 1.000 lliures de Barcelona afegint-les al seu dot.

El Pere Soler Gatell que coneixem de quarta generació descendent d'una vella nissaga de comerciants i delegats de marina, la Guerra del Francès (1808-1814) i la consegüent postguerra el van agafar de ple, afeblint l'economia familiar. Malgrat els negocis que va fer amb el seu sogre Ramon Alomà Bosch i amb cunyats comerciants altafullencs com els Borderí i els Capestany¹⁹ a les Antilles americanes i a Altafulla²⁰ l'economia dels Soler es ressentia pels deutes. El conflicte armat i les seves conseqüències varen pertorbar la salut mental de Pere Soler Gatell, que va ser declarat incapacitat per administrar els béns familiars, autoritzant aquesta tasca a la seva muller Maria Alomà Capestany.

Efectivament, el 28 de febrer de 1835, el fiscal, "*Mateo Cortes de Zalon, Alcalde del Crimen, Honorario de la Real Audiencia de Valencia, condecorado con la Cruz de distinción de la Junta Superior del Reino de Aragón, Alcalde mayor primero y Teniente Corregidor de esta ciudad de Barcelona y su partido*", vist l'expedient instat per Maria Alomà i les declaracions dels testimonis aportats per ella, sentenciava que mentre Pere Soler Gatell, veí d'Altafulla, no es trobés completament restablert de la seva demència o incapacitat, nomenava Maria Alomà, la seva muller, administradora del patrimoni familiar. Nascut l'any 1790, Pere Soler tenia aleshores 45 anys.²¹

Maria Alomà Capestany ben aviat va portar a la pràctica la venda de les propietats junt amb el seu fill, l'hereu Manel Soler Alomà, al·legant que el patrimoni familiar es trobava en desgràcia a causa de les deficients collites d'alguns anys i al baix preu dels fruits de la terra. Per iguals motius no podia fer front al pagament de dots i d'altres deutes a què estava obligada la seva casa. El 16 d'octubre, Maria Alomà sol·licitava a Isidoro de Josué i Baraeda, "*Alcalde Mayor de la ciudad de Tarragona*", autorització per vendre béns per valor de 9.774 lliures, tretze sous, per tal de fer front als pagaments de deutes justificats. El 8 de desembre se li autoritzava vendre una peça de terra al terme de Tamarit, de superfície 2½ quarteres de sembradura per 1.000 lliures rebudes en metàl·lic, moneda de Barcelona, a Jaume Ricomà comerciant absent a Cuba, mitjançant autorització a la seva muller Ro-

¹⁹ Els Borderí i els Capestany, dues famílies de comerciants d'Altafulla.

²⁰ Compra de la fàbrica de sabó de la casa del Pont, de Botigues de Mar.

²¹ AHPT. PN. Vicens Fontanilles (28-2-1835). Sig top. 923-928.

salia Güell, resident a Torredembarra. Al comprador se li autoritzava utilitzar una bassa que tenia en una horta contigua per amaran el cànem²². Tot i això, els Soler Alomà encara gaudien d'un respectable patrimoni en temps de l'hereu, Manel Soler Alomà.

1.3. Venda de dues peces de terra agrícola (1852)

3. La Fassina (1747)

El 24 de novembre de 1852, amb escriptura del notari de Barcelona, Ignasi Ferran,²³ Maria Alomà Capes-tany, administradora autoritzada dels béns del seu marit, i Manel Soler Alomà, el seu fill hereu universal,²⁴ van vendre temporalment a pacte de retro o a carta de gràcia²⁵ a Joan Oliver Guardiola de

Torredembarra dues peces de terra agrícola separades i situades en els termes d'Altafulla i Tamarit. La primera peça rústica (A), la més gran, estava en el terme d'Altafulla, partida El Pauet i també Semna, conreada de vinya i regadiu, encerclada de paret, de 22 jornals de superfície (9 Ha 12 a 70 ca = 91.270 m²). Del total superficial, es dedicaven al conreu de la vinya, 3 ha i la resta, a horta. Disposava la finca de tres sínies per al rec, dues sèquies que agafaven l'aigua del riu Gaià²⁶ i "*una casa de labranza*" (masia de camp) sense especificar res més.²⁷ Aquesta propietat agrícola sortirà, per primera vegada, en una nova escriptura de compravenda l'any 1885, amb el nom de La Fassina, quedant

²² Submergir i estovar la tija del cànem en aigua per treure-li la fibra vegetal del seu interior. El conreu del cànem a Altafulla i Tamarit està documentat des d'abans de segle XVIII. La riuada o "gaianada" (riu Gaià) de l'any 1921 provocà la desaparició del seu conreu al Baix Gaià.

²³ AHNB. P.N. Ignasi Ferran Sobregues (28-11-1852). Sig. top.1312 / 9.

²⁴ Instituit pel seu pare Pere Soler en els capítols matrimonials de l'1-8-1818.

²⁵ El venedor es reservava el dret de redimir o recuperar la propietat venuda por un preu determinat. A partir de la reclamació, el temps per recuperar la propietat es va fixar en sis anys, essent el preu de compra el mateix que el de la venda.

²⁶ Derivació de la sèquia la Mineta des del camí de Credos.

²⁷ En el cadastre de 1777 aquesta propietat rústica ja pertanyia al Dr. Manel Soler Oliver. Cal creure, sense assegurar-ho, que atenent-nos a l'any d'adquisició de la propietat o de la construcció de la masia (1747) la deuria comprar o la va heretar del seu pare, Manel Soler Soler.

així batejada terra i casa per sempre fins avui dia. Una fassina indica el lloc on es destil·lava vi amb un alambí per a obtenir l'aiguardent. A la fassina també li deien olla.

La propietat agrícola fitava al nord amb el camí veïnal de Tamarit a Torredembarra (camí de l'Hort de Pau); al sud, amb la platja mitjançant els magatzems de la marina (Botigues de Mar) i amb un camí veïnal; a l'est amb terra d'Ignasi Capestany, Joan Ballester i Pau Pijoan, i a l'oest amb el camí del Mar que es dirigia a la platja.

La segona peça de rústica (B) també estava dividida en dues parcel·les. La més gran, de 3½ jornals, estava situada al terme de Tamarit, partida del Batlle Roig amb una superfície de 2 ha 12 a 93 ca (21.293 m²). En aquesta peça de terra hi havia un molí d'oli.²⁸ L'altra peça de ½ jornal igual a 30 a 42 ca (3.042 m²) de la mateixa partida, estava situada al terme d'Altafulla, separades ambdues per la carretera ral o carretera de Barcelona a València (N-340) fent un total de quatre jornals aproximats (24.335 m²). Les dues propietats agrícoles (A+B) es van vendre per 23.000 lliures catalanes (18.000 + 5.000), igual a 61.333,03 pessetes (48.888,08 + 12.444,45).

El mateix dia i any amb escriptura atorgada pel mateix notari de Barcelona, Joan Oliver Guardiola arrendava les dues propietats agrícoles (A+B) a Maria Alomà Capestany i al seu fill Manel Soler Alomà per 900 lliures anuals (2.400 pessetes) la primera i per 195 lliures la segona (520 pessetes), aquesta abonada per anualitats anticipades, mentre que la primera es faria per any vençut. Aquests arrendaments subsistirien mentre es mantingués en vigor la carta de gràcia. En el cas de no fer-se els pagaments de l'arrendament, el contracte restaria suspès.

Deu anys després, 1862, la peça més gran de la propietat rústica altafullenca va quedar seccionada en dues parts per la Companyia del Ferrocarril de Martorell a Tarragona. L'expropiació de terres per a les vies del tren, originà un llarg litigi amb els Soler, els quals van trigar deu anys a rebre els diners de l'expropiat passadís viari. L'expropiació afectava dues parcel·les entre els actuals carrers del Mar i Camí del Prat amb una superfície aproximada de 370 m x 22 m (8.140 m²).²⁹ Després de deu anys l'expropiació de la terra de regadiu de primera qualitat es va valorar en 140.000 rals.³⁰

El 2 de novembre de 1866 Joan Oliver Guardiola, solter, traspassava a Torredembarra deixant testament protocol·litzat pel notari torrenc, Francesc Barado Ga-

²⁸ Darrerament rebem informació de Jordi Badia Soler que adjudica als Soler la propietat d'un magatzem al Camí de Cametes, que és la darrera dels Soler a Altafulla. Potser aquesta propietat és la peça de terra, partida del Batlle Roig, on hi havia un molí d'oli.

²⁹ La via del tren travessa el terme d'Altafulla en uns 1.300 m.

³⁰ Arxiu Històric Ferroviari de la Companyia MZA. Vies i Obres. V752-1 i V752-2. Madrid. Manel Soler Alomà va encapçalar les queixes dels propietaris d'Altafulla i Torredembarra, ja que era el més afectat (1862-1872). El preu pagat per la terra expropiada variava si era de secà o de regadiu i segons qui defensava millor la venda de la terra. En aquell moment només es va posar una sola via. L'any 1929 es va instal·lar la doble via.

tell.³¹ Nomenava la seva germana, Rosalia Oliver Guardiola, hereva universal dels seus béns i disposar de 8.000 lliures catalanes perquè voluntàriament les administrés com millor li convingués entre vius. En el cas que la Rosalia no volgués ser l'hereva o traspassés abans del testador, l'herència es repartiria entre les altres tres germanes a parts iguals o terceres parts: Dolors, muller de Joan Rovira; Teresa, vídua de Good, i Joaquina, muller de Francesc Fuguet. Traspassades les germanes, serien els seus fills els hereus, respectant sempre cada una de les iguals terceres parts. Traspassades la Rosalia i la Teresa, la part de la Dolors i de la Joaquina restaren inalterables, mentre que la darrera 1/3 part ara li corresponia a la filla de la Teresa, Francesca Good Oliver.

El 3 de juny de 1875, amb escriptura del notari de Tarragona Antonio Soler Soler,³² les dues germanes i la neboda, hereves del testament, s'adjudicaren cada una de les terceres parts de les dues peces de terra comprades a pacte de retro o carta de gràcia l'any 1852. El 13 de novembre de 1876, amb escriptura del notari de Barcelona, José Umbert de Soler,³³ la neboda Francesca Good Oliver retrovengué a Manel Soler Alomà la seva 1/3 part proindivisa de les dues finques esmentades. No constava els diners rebuts de la venda.

El 18 de juliol de 1878, Manel Soler Alomà, com a hereu universal atorgat pels seus pares, Pere Soler Gatell i Maria Alomà Capestany, difunts, en ús del seu dret de recuperar la resta de la retrovenda (2/3 parts) mitjançant escriptura del notari de Barcelona, José Umbert de Soler³⁴ reclamà la retrocessió de les dues finques venudes el 1852. El preu de venda es mantenia inalterable, és a dir, del preu inicial de 61.333,03 pessetes, però ara s'havia de sostreure la 1/3 part venuda per la neboda Francesca Good Oliver el 13 de novembre de 1876. El 23 de setembre sota el lideratge de les dues germanes, Dolors i Joaquina Oliver Guardiola, les hereves, acceptaren la reclamació de Manel Soler i li venien les 2/3 parts (La Fassina) per 48.888,08 pessetes. La venda es va fer amb diversos pactes per tal de complir-se el pagament de la retrocessió.

El llarg procés de recuperació pels Soler Alomà de la propietat coneguda com La Fassina, venuda a carta de gràcia l'any 1852, es va tancar en el bufet del notari Josep Lluc Llorac de Tarragona, el 29 d'agost de 1885³⁵ quan Ramon Soler Alomà, el nou hereu, traspassat el seu germà Manel, la venia a Alberta Alomà Gatell per 48.888,08 pessetes. D'acord amb el venedor, Alberta Alomà va retenir els diners de la transacció per tal de lliurar-los als hereus de Joan Oliver Guardiola, una vegada aixecada la hipoteca de la finca i pagat els impostos, legalitzant tot el procés.

³¹ AHCBP. PN Francesc Barado Gatell (18-11-1866). Sig. top. VI.4./25 (109).

³² AHPT. PN. Antonio Soler Soler (3-6-1875). Sig. top.1607.

³³ AHNB. PN. José Umbert de Soler (13-11-1876). Sig. top.1381 / 25.

³⁴ AHNB. PN. José Umbert de Soler (18-7-1878). Sig. top. 1361 / 29. Recuperació de la propietat en cinc anys.

³⁵ AHPT. PN. Josep Lluc Llorac (29-8-1885). Sig. top. 1149.

1.4. Casament de l'hereu, Manel Soler Alomà

L'any 1853, un any després de la venda a carta de gràcia de la propietat agrícola que es coneixerà com La Fassina, l'hereu, Manel Soler Alomà (1819-1885), de 34 anys, es casava amb la torrenca Anna Roig Solé (1819-1884)³⁶ també de 34 anys, a Torredembarra,³⁷ fixant residència a Barcelona.

1.5. Testaments d'Anna Roig Soler i de Manel Soler Alomà (1854)

El 10 d'agost de 1854,³⁸ Anna Roig Soler feia testament nomenant marmessors el seu marit, Manel Soler, i el seu cunyat, Ramon Soler. En el cas que deixés descendència els llegava la legítima mentre que de la resta dels béns nomenava hereu universal el seu marit. El mateix dia, any i notari, feia testament Manel Soler Alomà (1819-1885). Nomenava marmessores la seva dona Anna Roig Soler (1819-1884) i la seva mare Maria Alomà Capestany. En el cas que deixés descendència i traspassés abans que l'Anna els llegava l'herència a parts iguals. De la resta dels béns nomenava hereva universal la seva dona mentre es conservés vídua. Si l'Anna contragués nou matrimoni l'herència es dividiria en tres parts. Una part seria per a l'Anna Roig i les altres dues parts per a la seva mare, Maria Alomà per tal que disposés dels béns a la seva voluntat a favor dels seus germans a parts iguals. En el cas que Maria Alomà en vida no hagués disposat de les 2/3 parts de l'herència una vegada traspassada, l'herència es repartiria a parts iguals entre Ramon, Casimir, Hilarió i Leonisa. El matrimoni Manel Soler-Anna Roig no varen deixar descendència.

1.6. Inventaris de Manel Soler Alomà (1871)

Traspassat Pere Soler Gatell l'any 1871, el seu fill i hereu universal, Manel Soler Alomà, volent gaudir dels béns que la llei li concedia, feu inventari dels béns mobles i immobles heretats dels seus pares, el 22 de juny de 1871.³⁹

1.6.1. Béns mobles de la casa pairal

L'inventari dels béns mobles es va fer de la casa del carrer Lagar (Cup), número 2, on Pere Soler Gatell havia traspassat. La casa constava de diverses dependències de les quals fem una descripció tal com estava estructurada en el document.

³⁶ AHAT. Torredembarra. Llibre de baptismes (1819).

³⁷ AHAT. Torredembarra. Llibre de matrimonis (1853).

³⁸ AHPT. P.N. Antoni Soler Soler (10-8-1854). Sig. top, 1562.

³⁹ AHCBP. P.N. Francesc Barado Gatell (22-6-1871). Sig. top. APV. VI.4./30 (144).

1. **El entresuelo.** La cambra principal. Un tocador,⁴⁰ un mirall, dotze cadires, un retrat de Pere Soler Gatell i un altre de la seva muller, Maria Alomà Capestany, ambdós difunts,⁴¹ i dos quadres pintats a l'oli, tots penjats a les parets.
2. **La sala.** Un sofà, una dotzena de cadires i dos quadres.
3. **En el cuarto inmediato a la sala.** Un llit amb una màrfega, dos matalassos, una taula, un mirall, dos quadres antics amb marc daurat i representant Sant Francesc de Pàdua i un altre a la marededéu de la Mercè, dos armaris construïts a les parets, dotze llençols de fil, vuit tovallols, una dotzena i mitja de fundes de coixí i mitja dotzena de tovallons també de fil.
4. **En el otro cuarto frente del anterior.** Un llit amb dues màrfegues i dos matalassos, dos coixins de ploma, una calaixera antiga, una taula amb dues cadires, un mirall, el retrat del Dr. Manel Soler Oliver, pare de Pere Soler Gatell, pintat a l'oli amb marc daurat i un altre també amb marc daurat representant a la Verge de la Soledat, penjats a la paret.
5. **En otro cuartito.** Una calaixera de noguera molt antiga amb dos armaris, una dotzena de gots i quatre ampolles de vidre.
6. **En el comedor.** Dues taules, un rellotge de campana molt antic, una dotzena de cadires i quatre quadres a l'oli penjats a la paret.
7. **En el cuarto llamado del comedor.** Un llit amb una màrfega, dos coixins, sis cadires i dos quadres amb marc daurat penjats a la paret representant l'un a Sant Antoni de Pàdua i l'altre a Sant Llibori.
8. **En el cuarto nuevo.** Un llit amb una màrfega, matalassos, dos coixins de ploma i sis cadires.
9. **En la cocina.** Una taula, sis cadires, dues dotzenes de plats de pipa de València, tres prestatgeries, quatre olles grans, unes tenalles, sis tupins (olles petites, *pucheros*), tres cassoles, diversos estris de cuina i un banc de fusta.
10. **En el cuarto llamado del capellán.** Un llit amb una màrfega, un matalàs, un coixí de llana, una taula d'escriure, una calaixera antiga i mitja dotzena de cadires.
11. **En otro cuarto llamado de las criadas.** Un llit amb una màrfega, dos coixins de llana, dues caixes i dues cadires.
12. **En el cuarto llamado del balcón.** Una taula de noguera, una calaixera antiga i quatre cadires.
13. **En el desván llamado del centro.** Uns vuit quintars de garrofes, un banc de fusteria i sis cadires inservibles.

⁴⁰ Taula amb miralls i altres estris usada especialment per les dones per a pentinar-se i arreglar-se.

⁴¹ En aquest punt de l'inventari s'esmenta Maria Alomà Capestany com a difunta. Deuria traspasar el mateix any o una mica abans que el seu marit Pere Soler Gatell (†1871).

14. **En un cuarto del mismo desván.** Un escriptori antic, una taula, diverses eines d'aixa i dues cadires.
15. **En la bodega.** Catorze botes buides de set càrregues cadascuna.
16. **En un departamento.** Quatre gerres buides de posar oli i cinc barrils per a transportar-lo.
17. **En otro departamento.** Una caixa molt gran buida que serveix per servir la llavor del cànem.
18. **En el almacén.** Sis quarteres d'ordi, una mesura de fusta de tres quartans (18,36 l) i dos barrils per posar-hi gra.

4. Casa pairal de Pere Soler Gatell al carrer del Cup, número 2⁴²

Inventariats els béns mobles de la casa pairal d'Altafulla el 22 de juny de 1871, el notari Francesc Barado Gatell va deixar per un altre dia continuar amb els béns mobles i immobles d'Altafulla, Torredembarra, Reus i Castellvell del Camp, cosa que es va fer un mes després, el 21 de juliol.

⁴² Entrada actual a l'Hotel Gran Claustre pel carrer del Cup i passatge de Santa Teresa (dreta). Foto: Lluís Brullas.

1.6.2. Béns mobles i immobles a Altafulla, Tamarit, Torredembarra, Reus i Castellvell del Camp

Altafulla

1. Una casa⁴³ al carrer Lagar (Cup) número 2, “*en qué falleció el testador*”, amb planta baixa i dos cups (*lagares*), entresol, pis i golfes de superfície, 621,55 m². Valoració: 8.000 pessetes.
2. Una casa al carrer León, núm. 11, amb planta baixa, entresol, un pis i golfes, de superfície, 78,18 m². Valoració: 1.500 pessetes.
3. Una casa a la Placeta número 7 amb planta baixa, on hi ha un petit corral i dos pisos de superfície 98,77 m². Valoració, 625 pessetes.
4. Una peça de terra conreada de cereals, vinya i regadiu a la partida El Pauet i també Semna, de superfície, 9 ha 12 a i 75 ca (91.275 m²). Disposava d’una *casa de labranza* (masia datada l’any 1747), tres sínies i dues sèquies⁴⁴ que agafen l’aigua del riu Gaià. Finca dividida en dos sectors per la via del ferrocarril, Tarragona – Barcelona des de l’any 1862. Valoració: 56.000 pessetes.⁴⁵ Es connectarà com La Fassina.
5. Una peça de terra de regadiu tancada de paret, partides del Prat i Pujol, de superfície, 22.270 m² de les quals 8.000 m² estaven destinades a l’horta. Tenia dues sínies, dues basses, i una caseta de pagès amb un jardinet. Valoració: 10.665 pessetes.
6. Una peça de terra amb vinya, garrofers i garriga a la partida del Comunidor o Macabeu, de superfície 54.938 m². Valoració: 8.000 pessetes.
7. Un peça de terra de 20 jornals, de superfície 121.680 m², dels quals una mica més d’un jornal estava plantada de vinya i la resta garriga per pastura al terme d’Altafulla a la partida de la muntanya de Sant Antoni. Valoració: 4.000 pessetes.

⁴³ La casa és coneguda pels altafullencs amb anys sumats com a Casa Soler de Ca les senyorettes Vives. Sembla, doncs, que la casa pairal dels Soler Alomà es va vendre a la família Vives. Dues germanes, Magdalena i Josefina Vives Penedo, solteres, feren testament i donació de la casa a les monges Carmelites Teresianes (Ensenyament) de Tarragona. A la casa mai s’establí un convent ni una comunitat religiosa permanent, sinó una residència d’estiu, de descans. Hi arribaven al juny i marxaven després de la Festa Major de novembre. Les monges entretenien la canalla amb joguets durant l’estada estiuenca. L’any 2001 la casa es va vendre al grup immobiliari BCN Resort Mar que la transformà l’any 2004 en l’Hotel Gran Claustre**** amb una inversió de 2.400.000 €. L’any 2010 es va ampliar amb una nova planta, un spa i un restaurant (Las Bruixes de Burriac), obra de l’arquitecta Gloria Duran, tot emplaçat en el mateix carrer del Cup. Quant a l’actual passatge de Santa Teresa, havia sigut una dependència o una quadra de la casa. La comunitat religiosa femenina va cedir el local a l’Ajuntament per tal d’obrir un passadís de vianants que comunicava el carrer Camí de Sant Antoni amb la Vila Closa (carrer del Cup). Font oral de la Pepita Farreras Serramià. AMA. Pla d’Ordenació Urbana d’Altafulla (1984) i *Diari de Tarragona* (21 i 27 desembre 2003).

⁴⁴ Les dues sèquies agafaven l’aigua d’una altra major, La Mineta, al seu pas pel camí dels Credos al nord.

⁴⁵ Valor de l’any 1871. L’any 1885 es va vendre per 48.888,08 pessetes.

8. Una peça de terra amb vinya, olivera i garriga a la partida del Cap de Terme, de superfície 130.110 m². Valoració: 18.665 pessetes.
- 9-10. Dues peces de terra de secà amb vinya i oliveres i erma amb alguns garrofers a la partida del Coll de Pins, de superfície 5.696 m² + 22.770 m². Valoració: 2.000 + 267: 2.267 pessetes.
- 11-12. Dues peces de terra de secà, vinya i olivera a la partida de la Bassa, de superfície 6.084 m² + 14.378 m². Valoració: 160 pessetes + 932 pessetes: 1.092 pessetes.
13. Una peça de secà a la partida Les Roquetes, de 2.800 m². Valoració: 400 pessetes.
- 14-15. Dos magatzems (Botigues de Mar) a la platja d'Altafulla, descoberts i arruïnats, de superfície 12 m² + 10 m². Valoració: 40 + 35: 75 pessetes.
16. Una era de batre de 100 m de circumferència amb paller de 16 m² a extramurs d'Altafulla. Valoració: 750 pessetes

Tamarit

17. Una peça de terra de regadiu a la partida del Canyadell⁴⁶, de superfície 9.730 m². Valoració: 1.600 pessetes.
18. Una peça de terra de regadiu, a la partida de Mig d'Hortes (el Mig de l'Horta) de superfície 12.090 m². L'aigua per al rec la prenien del riu Gaià. Valoració: 6.812 pessetes.
- 19-20. Dues peces de terra amb vinya, olivera i garrofer repartides entre els termes de Tamarit i Altafulla, partida del Batlle Roig. La més gran, al terme de Tamarit i la més petita, de 3.000 m², al terme d'Altafulla, separades per la carretera reial de Tarragona a Barcelona (N-340). Superfície de les dues peces, 24.320 m². A la peça més gran hi havia un molí d'oli. Valoració: 10.870 pessetes.
21. Una peça de terra, mitja i baixa muntanya, amb vinya, olivera, garrofer i secà, a la partida Mas d'en Sordé⁴⁷, de superfície 663.200 m². Propietat amb una masia i una cleda per tancar el bestiar. Valoració: 42.500 pessetes.

Torredembarra

22. Una peça de terra de secà i roquissar a la partida Roques de l'Ardit, de superfície 9.126 m². Valoració: 800 pessetes.

⁴⁶ En el terme d'Altafulla, concretament en els Munts, es té constància d'una partida anomenada Canyadell; tanmateix aquest nom no l'hem trobat en l'onomàstica de Tamarit.

⁴⁷ Al costat de l'antiga masia fortificada es va construir un nou edifici modernista a inicis del segle XX (1913), obra de l'arquitecte Josep Maria Pujol de Barberà. Conjunt arquitectònic no habitat i deteriorat. Darrerament es volia recuperar per rehabilitar-lo com hotel (2023).

23. Una casa a la vila de Torredembarra, carrer de l'Abadia, amb planta baixa, entresol, dos pisos i golfes, sense especificar superfície, *por las dificultades y gastos que me originaria si tratara de averiguarlo*.⁴⁸ Valoració: 1.600 pessetes.
24. Una peça de terra plantada de vinya i olivera a la partida Els Clapers, també coneguda com Els Caus i Estringuells (Els Trinquells) de superfície 17.509 m². Valoració: 1.990 pessetes.
25. Una peça de terra plantada de vinya i garrofers a la partida de Les Esplanes (Les Planes) també Estringuells (Els Trinquells) de superfície 13.639 m². Valoració: 1.420 pessetes.

Reus

- 26-27-28. Una peça de terra de regadiu i dos de secà amb vinya, olivera, sembradura i garriga, a la partida de Monterols, de superfície 5.476 m² + 6.091 m² + 6.180 m². Valoració: 70 + 1.320 + 381: 1.771 pessetes.

Castellvell

29. Una peça de terra de regadiu a la partida Les Estries, de superfície 2.875 m². Valoració: 375 pessetes.
- 30-31. Dues peces de terra plantada de vinya, olivera, avellaner i sembradura a la partida Les Estries, de superfície 19.050 m² + 2.675 m². Valoració 750 + 200: 950 pessetes.
- 32-33. Dues peces de terra plantada d'olivera, garrofer i erm a la partida Les Masies, de superfície 13.251 m² + 3.653 m². Valoració: 270 + 137: 407 pessetes.
34. Una peça de terra plantada d'olivera, avellaner, erm i roldor a la partida Les Llanguaderes, de superfície 18.252 m². Valoració: 1.125 pessetes.
- 35-36. Dos horts, de superfície 10.082 m² + 70 m². Valoració: 62 + 40 pessetes: 102 pessetes.
37. Una casa al carrer Sant Sebastià núm. 9, de superfície 64,26 m². Consta d'entrada o planta baixa amb quadra, primer i segon pis, golfes i un petit terrat. Valoració: 1.250 pessetes.
38. Una casa al carrer Major, núm. 20, de superfície 70,56 m². Consta de baixos, amb cups i celler, entresol, 2 pisos i golfes. Aquesta casa es comunicava amb la del carrer Sant Sebastià núm. 9 del mateix propietari. Valoració: 2.000 pessetes.

Les 38 propietats, excepte les peces 23-24-25 registrades al terme de Torredembarra, pertanyien a Pere Soler Gatell com a herència preventiva dels seus pares, Dr.

⁴⁸ Transcripció literal del propietari, Manel Soler Alomà.

Manel Soler Oliver i Eulàlia Gatell Figuerola, pactades en els capítols matrimonials i que al contraure matrimoni li atorgaren davant el notari de Torredembarra Jeroni Cabañes el 4 de maig de 1774.⁴⁹

L'any 1871 Manel Soler Alomà era propietari de 29 peces de terra, (130 Ha, 92 a, 98 ca)⁵⁰ = 1.309.298 m² (10 a Altafulla; 5 a Tamarit; 3 a Torredembarra; 3 a Reus i 8 a Castellvell); 6 cases urbanes (3 a Altafulla (798,50 m²) 2 a Castellvell (978,32 m²) i 1 a Torredembarra, sense dades), 2 botigues de mar (22 m²) i una era amb paller (16 m²) a Altafulla. El valor de totes les propietats pujava 187.611 pessetes de l'època.

L'1 de juliol de 1885, traspasat Manel Soler, el seu germà i nou hereu Ramon Soler feu inventari de les propietats deixades pel primer. Només les primeres 21 foren inventariades i lliurades al notari Josep Lluç de Tarragona.⁵¹ De la resta de les propietats, de la 22 a la 38 (17), ambdues incloses, de Torredembarra, Reus i Castellvell del Camp inventariades per Manel Soler l'any 1871, no hi ha cap referència. Potser les havien venut entre 1871 i 1885.

1.7. Altres testaments de Manel Soler Alomà.

El dia 5 de maig de 1876, Manel Soler feia un nou testament de la seva herència amb el notari Josep Umbert de Soler de Barcelona.⁵² Nomenava marmessors a la seva muller Anna Roig Soler, als seus germans, Ramon, Hilarió i Leonisa i al seu cunyat Serafí Casas Abad (1829-1903) perquè es fessin càrrec del seu funeral i sufragis. El germà Casimir en aquest testament no s'esmenta. Possiblement hauria traspasat.

A l'Anna Roig li deixà 2.000 lliures de Barcelona perquè les utilitzés i gaudís a la seva voluntat; als seus germans, Hilarió i Leonisa, 300 duros (1.500 pessetes) d'un sol cop; als nebots 25 duros i a les dues minyones (*criadas*) 32 i 16 duros, respectivament. Deixà escrit que totes les donacions es fessin després del seu traspàs. De la resta dels seus béns presents i futurs nomenà hereva universal la seva muller, Anna Roig Soler. No deixava descendència.

Recomanava a la seva hereva universal, l'Anna, que d'acord amb el seu germà Ramon, alienés o hipotequés els seus béns per pagar deutes en benefici i profit del patrimoni, i el mateix hauria de fer el seu germà Ramon, traspassada l'Anna. De Ramon Soler ens consta que es va casar amb una Claver i només va tenir un fill, Pere Soler Claver. L'any 1885 ja s'ocupava dels afers econòmics del seu pare Ramon participant en la venda de La Fassina. Més endavant arribarà a ser advocat per la Universitat de Barcelona.

⁴⁹ AHPT. PN. Jeroni Cabañes (4-5-1774). Sig. top. 4410.

⁵⁰ Per tal que sigui més entenedor per al lector hem sumat totes les mesures agràries de les propietats rústiques i les hem convertit a metres quadrats (sistema mètric decimal).

⁵¹ AHPT. PN. Josep Lluç Llorac (1- 7- 1885). Sig top. 1449.

⁵² AHT. PN. Josep Umbert de Soler (5-5-1876). Sig. top. 1381 / 24.

Traspassada Anna Roig el 26 d'abril de 1884, el seu marit Manel Soler escripturava el 28 de maig de 1884 tres propietats que havia heretat de la seva muller. Dites propietats situades a Torredembarra les va rebre l'Anna dels seus pares, Francesc Roig Escofet⁵³, adroguer, i Maria Soler Mercé, amb escriptura del notari de Torredembarra, Francesc Barado Gatell, el 28 de febrer de 1847.⁵⁴ Són les propietats 23-24-25 de l'inventari de 1871. Amb el traspàs d'Anna Roig i de Manel Soler (15 agost de 1885) sense deixar descendència ni substitut a la successió, l'herència universal passà a mans del seu germà, Ramon Soler Alomà. Manel Soler deixà escrit que l'herència s'hauria de transmetre de pares a fills amb predomini del sexe masculí i la primogenitura, és a dir, el primer fill, el fadrí, seria l'hereu.

1.8. Contracte d'arres. Venda de La Fassina (1885)

Recuperada la propietat rústica per Ramon Soler venuda a carta de gràcia el 1852, el notari de Torredembarra, Josep Lluç Llorac⁵⁵, atorgava el 16 abril de 1885 una escriptura d'arres entre el venedor, Ramon Soler, i la compradora, Alberta Alomà Gatell per la venda - compra d'una peça de terra en el terme d'Altafulla coneguda com La Fassina. Ramon Soler signà una carta de pagament a Alberta Alomà de 1.000 duros, iguals a 5.000 pessetes *en buena moneda de oro*. El contracte formalitzava l'ocupació de la propietat per la compradora dos mesos després de la signatura. El 29 d'agost de 1885 es formalitzava la venda de la propietat rústica, La Fassina, per 48.888,08 pessetes (*vegeu punt 1.3*).

1.9. Rectificació i addició de tres propietats i transacció (1885)

L'1 d'octubre de 1885 Ramon Soler davant el notari de Tarragona Josep Lluç⁵⁶ manifestava la voluntat d'escripturar un document de rectificació i addició a l'inventari de 1885 de tres propietats (una casa i dues peces de terra) del seu germà difunt, Manel Soler. La casa estava erròniament redactada i requeria rectificar el seu contingut. Per l'altra banda, les dues peces de terra que per omissió no estaven declarades, requeria legalitzar-les. La casa (3) ja estava inventariada mentre que les dues peces de terra

⁵³ AHCBP. Llibre de matrimonis (1803). Francesc Roig Escofet era fill d'un altre Francesc Roig, també adroguer de Torredembarra, i de Paula Escofet del Vendrell. Es va casar l'any 1803 a Torredembarra amb Maria Francisca Soler Mercé, filla de Francesc Soler, corder, i d'Ana Maria Mercé de la mateixa vila, ambdós emparentats en el quart i cinquè grau de consanguinitat. Francesc Roig constava com a tinent coronel honorari. Van fer capítols matrimonials amb el notari de marina de Torredembarra, Jaume Barado Sempau (1803). Sig. top. VI.3./4. (3).

⁵⁴ AHCBP. P.N. Francesc Barado Gatell (28-2-1847). Sig. top. APV. VI.4./8. (92). Són les propietats 22-23-24 de l'inventari de 1871 de Manel Soler.

⁵⁵ AHPT. P.N. Josep Lluç Llorac (16-4-1885), Sig. top. 1449.

⁵⁶ Ibídem. (1-10-1885), Sig. top. 1449.

es van afegir al llistat presentat per Ramon Soler al notari Josep Lluç Llorac l'1 de juliol de 1885.

El mateix dia, mes, any i notari, els germans Ramon i Hilarió Soler Alomà, casats, ambdós veïns i empadronats a Altafulla, formalitzaven una escriptura de transacció de béns.⁵⁷ Manuel Soler, l'hereu, havia fet testament el 5 de maig de 1876, nomenant hereva universal dels seus béns a la seva muller Anna Roig, però traspassats tots dos el llegat patrimonial passà a l'hereu substitut, Ramon Soler. El seu germà, Hilarió, estava en total desacord amb els drets legítims i herència rebuda que li corresponia dels pares difunts com també amb la totalitat de les 10.000 pessetes promeses i lliurades regularment, pel seu difunt germà Manuel Soler, les quals restava lluny d'haver-se complert.⁵⁸ Contràriament Ramon, l'hereu, estava convençut que Hilarió havia rebut totes les pessetes de Manel. Hilarió exigia ara compensacions econòmiques a Ramon i aquest amb el fi d'evitar llargs i feixucs conflictes judicials es va avenir a donar-li 5 propietats situades a Altafulla, cosa que Hilarió va acceptar. Les cinc propietats corresponen a les partides de l'inventari de Manel Soler, 3-7-9-10 i 12.

2. Els Alomà Gatell (s. XVIII - XIX - XX)

Un Pere Alomà, pescador, es va casar amb Paula Pasqual. Fills, Francesc, Miquel, Ramon i Jaume⁵⁹. Són els Alomà Pasqual.

Ramon Alomà Pasqual (1721-1793)⁶⁰ reconvertit en mariner-comerciant es va casar amb Coloma Bosch de Vallbona de la Font (Barcelona). Fills: Ramon, l'hereu. Són els Alomà Bosch.

Ramon Alomà Bosch (1761-1823) es va casar l'any 1788 amb Paula Capestany i Marqués (†1830) Fills/es, Ramon-Josep (nascut, 1795), Josep (sense descendència), Maria (n.1799) i Martí (n.1801). Són els Alomà Capestany.

Ramon Alomà Bosch, mariner de professió, fou un dels comerciants més representatius de la generació, 1781-1800 (comerciants mariners). Les seves operacions mercantils es van iniciar sent molt jove, el 1782, amb el comerç marítim americà arribant a la Lousiana i Cuba (l'Havana). Comerciava amb fusta, sucre, vi, aiguardent, fruits secs i garrofes, preferentment. Compten que fins i tot va aconseguir la venda

⁵⁷ Ibídem (1 d'octubre 1885). Sig. top.1449. El 1890 Pere Soler Claver, fill de Ramon Soler, va litigar contra el seu oncle Hilarió per la venda d'una casa a Altafulla (El Mercantil, 25-5-1890)

⁵⁸ D'aquestes 10.000 pessetes promeses i donades regularment a Hilarió pel seu germà Manel no sabem quan ni com es va pactar.

⁵⁹ Rovira Gómez (1989), pàg. 44.

⁶⁰ AHAT Altafulla. Òbits (1793).

del paper timbrat (??) (1792).⁶¹ De l'any 1811 a 1822 el trobem fent viatges entre Catalunya i Cuba. Entre 1791 i 1800 els guanys del comerç americà els va invertir en la compra de terres i cases al Baix Gaià, patrimoni que varen heretar els seus fills. Durant la Guerra del Francès (1808-1814) es va refugiar a Vilanova i la Geltrú on seguí comerciant fins que va traspasar.

Ramon-Josep Alomà Capestany (n.1795), l'hereu, es va casar l'any 1821 amb Rosa Gatell Gil, filla del Dr. Joan Gatell Martí (†1833)⁶² i de Maria Rosa Gil Montagut (†1827). Fills/es, Cristina (1824), Evarist (1832), Alberta (1838). Són els Alomà Gatell.⁶³

El 10 de novembre de 1818 el notari de Torredembarra Anton de Fontanilles⁶⁴ autoritzava escriptura de capítols matrimonials de Maria Alomà Capestany, germana de l'hereu Ramon-Josep, amb Pere Soler Gatell (*Vegeu els Soler Alomà 1.2*). Els Alomà Gatell estaven emparentats (cosins) amb els Gatell Folch i els Soler Alomà d'Altafulla.

2.1. Alberta Alomà Gatell

Alberta Alomà Gatell (1838-1908), la tercera filla de Ramon-Josep Alomà Capestany i de Rosa Gatell Gil, es va casar amb Frederic Planas Dalmau (1806-1878),⁶⁵ fill de Joan Planas i Maria Dalmau, naturals de Calella de Mar. Frederic es declarava de professió, rendista. Només varen tenir una filla, Lúdia (1868-1960), orfe de pare als 10 anys. Traspassat Frederic Planas Dalmau l'any 1878, Alberta Alomà vídua als 40 anys i hereva del patrimoni del seu marit, inicià una escalada d'adquisicions de patrimoni urbà i agrícola a Altafulla de 1881 a 1885 i entre 1884 i 1904 deixava ben lligat el futur econòmic de la seva única filla i hereva, Lúdia, mitjançant capítols matrimonials, donacions, i testaments. Diversos notaris de Barcelona i Tarragona tingueren en Alberta Alomà una bona clienta.

⁶¹ Paper especial que conté un impost de timbre exigit per efectuar tràmits judicials i administratius (escriptures de testaments, donacions, contractes de compravenda de béns mobles i immobles, etc.). Un nou impost de l'Estat espanyol.

⁶² Advocat, doctor en filosofia per la Universitat de Cervera.

⁶³ VALLVÉ BALDRIC, Joan Josep. (2023) *Fets rellevants en la vida de Joan Gatell i Folch*, CEA. Estudis Altafullencs, 47, pàg. 93-112. Un germà de la Rosa Gatell Gil, Josep, es va casar l'any 1821 amb Joaquina Folch i Nogués (†1850). Fills: Joaquim (Caid Ismail), Joan, Antoni, Josep, Maria Anna. Són els Gatell Folch. Joan Gatell Folch es va casar amb Maria de la Concepción Viñoli i en segones núpcies amb Sofia Ramón Falcó. Fills: Herminia (1887-1978) i Joaquina (1890-1976). Són els Gatell Ramon. Herminia, casada amb Josep Maria Baldric Folch. Fills: José María, Víctor, Sofia i Ramon. Són els Baldric Gatell. Joaquina, casada amb Joaquim Balcells Pinto (La Laguna, Tenerife, 1890 - Ginebra, 1936). Llatínista. Professor a la Universitat de Barcelona i un dels fundadors de la Universitat Autònoma.

⁶⁴ AHT. PN. Vicens Fontanilles (10-11- 1818). Sig. top. 923-998.

⁶⁵ Arxiu Intermedi. Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Defuncions (12-6-1878), NR., 3845, pàg. 120.

2.2. Compra d'un roquissar erm al Pujol (1881)

El 26 de juliol de 1881, mitjançant escriptura del notari de Tarragona Ignasi Ferrer Castella⁶⁶ el propietari d'Altafulla Josep Ferrer Abella⁶⁷ venia una peça de terra, un roquissar erm, a la partida del Pujol, a Alberta Alomà Gatell. Del roquissar erm que amidava 1 Ha, 18 a 74 ca (11.864 m²) es segregaven, 9a 20ca 58 decímetres (920,58 m²). El preu de venda, 450 pessetes. En el cas d'edificar-se la parcel·la, la façana principal s'orientaria a l'oest, al carrer del Mar, amb una longitud de 19,58 m. Sobre aquesta peça de terra erma creiem que es va construir, l'any 1882, la casa-xalet (actual Hotel Sant Martí). La data de construcció de la casa-xalet coincideix amb la facilitada pels actuals propietaris.⁶⁸ L'edifici construït constava de baixos i dos pisos amb un jardí completament encerclat i tres petites edificacions que feien de quadra, banys-bugada i dipòsit d'aigua.

El Pujol, avui també nom de carrer, és un petit turó a peu de la carretera de Tarragona a Barcelona (antiga N-340), que transcorre en direcció nord-sud cap al mar encerclat pels actuals carrers del Marqués de Tamarit al nord, carrer del Mar a ponent, Camí del Prat a l'est i Camí de l'Hort de Pau al sud. Des de les darreres cases del carrer Pujol al nord fins al Camí Hort de Pau al sud hi ha un tall geològic, un desnivell d'entre 15 i 18 metres.⁶⁹

5. Porta ferrada i reixada principal que tancava la propietat pel carrer del Mar (1882)

⁶⁶ AHT. PN. Ignasi Ferrer Castella (26-7-1881). Sig. top. 1353.

⁶⁷ Josep Ferrer Abella afirmava que feia més de 25 anys que l'havia heretat del seu oncle, Antoni Abella Oliveras.

⁶⁸ Data sobre la porta reixada principal de ferro que tancava la propietat pel carrer del Mar. Actualment està instal·lada en un altre lloc dintre de la propietat.

⁶⁹ Font: Joan Anton Pijoan (2023).

6. Emplaçament de la casa-xalet, actual Hotel Sant Martí, al Pujol⁷⁰

2.3. Carta de pagament entre Alberta Alomà Gatell i Hilarió Soler Alomà (gener 1884)⁷¹

El 18 gener de 1884, Alberta Alomà havia atorgat a Hilarió Soler Alomà un pagaré de 1.680 pessetes que no havia satisfet al seu venciment. Alberta Alomà acudí al Jutjat de Primera Instància del Vendrell instant el reconeixement de la signatura i del deute. El 23 d'octubre de 1885, Hilarió Soler es va avenir a pagar a Alberta Alomà el deute de 1.680 pessetes *en or o plata* en presència del notari de Tarragona Josep Lluc Llorac.

2.4. Capítols matrimonials de Ramon Puigmartí de Gispert-Lídia Planas Alomà

El 26 de març de 1884 el notari de Barcelona Ignasi Gallisa i Reynes⁷² en presència d'Alberta Alomà Gatell, Lídia Planas Alomà (filla i futura esposa), Ramon Puigmartí de Gispert (futur marit) i de tres curadors *ad-bona*⁷³ atorgava capítols matrimonials a

⁷⁰ AMA. Plànol urbanístic d'Altafulla (1982). Carrer Pujol amb entrada i sortida pel carrer Marqués de Tamarit.

⁷¹ AHPT. PN. Josep Lluc Llorac (18-1-1884). Sig. top. 1449.

⁷² AHNB. PN. Ignasi Gallisa i Reynes (26-3-1884). Sig. Top. 1374 / 74.

⁷³ Curador *ad bona*: persona encarregada per nomenament judicial de cuidar i administrar els béns d'un menor o d'una persona en estat d'interdicció. Interdicció: declarar una persona incompetent per desenvolupar-se de manera autònoma a causa de les seves limitacions o alteracions mentals. Quan no pot manifestar la seva voluntat necessita una persona que la representi legalment.

Lídia i Ramon un dia abans de contraure matrimoni. Alberta Alomà, mare de Lídia, dels béns del seu marit traspassat Frederic Planas, destinava 100.000 pessetes, com a dot que Lídia faria efectiu al seu marit Ramon Puigmartí quan aquest arribés a la majoria d'edat, prèvia constitució de la corresponent hipoteca sobre els seus béns arrel.⁷⁴A més, de l'herència de Frederic Planas donava 20.000 pessetes com apèndixs nupcials, restant aquests béns i els altres de la filla com a parafernals, menys la quarta marital que quedava en poder d'Alberta Alomà per sentència judicial.

Arribat el moment de lliurar a Ramon Puigmartí les 100.000 pessetes, Alberta Alomà va pactar abonar-li el 3% d'interès anual de la dita quantitat⁷⁵ per trimestres vençuts per atendre les despeses del matrimoni. Per la seva part, Ramon Puigmartí va lliurar a Lídia Planas un esponsalici o escreix de 50.000 pessetes amb el pacte que, traspassat Ramon abans que Lídia, quedaria aquesta usufructuària de l'escreix passant a propietat dels seus fills a parts iguals. Si no deixés fills seria Lídia la propietària de l'esponsalici. Contràriament, si traspassés abans Lídia que Ramon, sense deixar fills, l'esponsalici quedaria sense efecte. En el cas que Lídia traspassés abans que la seva mare l'usdefruit dels béns immobles restaria dividit en dues parts, una per al seu marit Ramon i l'altra per a la seva mare Alberta. Si aquesta traspassés l'usdefruit restaria completament per al Ramon.

En el cas de separació del matrimoni i Alberta (havien acordat viure en comú fins a la majoria d'edat de 25 anys de Ramon) aquesta lliuraria al matrimoni 1.000 pessetes mensuals cessant l'abonament dels interessos (3% = 750 pessetes). Es formalitzà entre Alberta i Ramon Puigmartí, el cessament de la pàtria potestat i l'administració legal dels béns al complir els 25 anys Lídia Planas.

2.5. Escripura d'arres per compra de La Fassina (abril 1885)⁷⁶

El 16 abril de 1885, Josep Lluc Llorac, notari de Tarragona, atorgava una escriptura d'arres entre el venedor, Ramon Soler Alomà i la compradora, Alberta Alomà Gatell per la compravenda d'una propietat agrícola en el terme d'Altafulla coneguda com La Fassina (*Vegeu Soler Alomà punts 1.3 i 1.8*).

2.6. Compra d'un pati al Pujol (agost 1885).⁷⁷

El 12 d'agost de 1885, Josep Ferrer Abella, propietari al Pujol d'un pati de superfície 80 x 74 pams, cedia a Alberta Alomà Gatell un tros de l'esmentat pati de superfície

⁷⁴ Béns arrels són béns immobles, propietats que no es poden moure del lloc on estan arrelades per estar unides al sòl de forma física i jurídica o legalment assignats a un propietari en un registre públic.

⁷⁵ 750 pessetes al trimestre.

⁷⁶ AHPT. PN. Josep Lluc Llorac. (16-4-1885). Sig. top. 1449.

⁷⁷ AHPT. PN. Josep Lluc Llorac (12-8-1885). Sig. top. 1449.

42 x 32 pams.⁷⁸ El preu convingut fou de 250 pessetes que Alberta Alomà hauria d'invertir a construir, en el tros de pati que li quedava a Josep Ferrer, un cobert amb teules amb pendent fins a la paret de divisió del pati; aixecar la paret d'entrada al pati 8 pams més per sobre la porta que ja existia i ampliar l'entrada per tal que passés un carro. El pati cedit passava a ser propietat i domini ple d'Alberta Alomà.

2.7. Alberta Alomà compra La Fassina (agost 1885)

El 29 d'agost de 1885 Ramon Soler Alomà amb escriptura del notari de Tarragona, Josep Lluç Llorac, recuperava La Fassina venuda *pro retro* o a carta de gràcia per la seva mare Maria Alomà Capestany i el seu germà, l'hereu Manel Soler, a Joan Oliver Guardiola de Torredembarra l'any 1852. Les dues peces de terra que s'havien venut per 61.333,03 pessetes, de les quals 48.888,08 pessetes corresponien a La Fassina d'Altafulla, i 12.445,45 pessetes a la del batlle Roig de Tamarit - Altafulla. Recuperada La Fassina per Ramon Soler Alomà, la va vendre a Alberta Alomà Gatell per 48.888,08 pessetes (1885).

2.8. Compra d'una peça de roquissar erm al Pujol (octubre 1885)⁷⁹

El 23 d'octubre de 1885, Josep Ferrer Abella venia a Alberta Alomà una peça de roquissar erm de 60a 64ca (6.064 m²), segregada d'una altra peça de terra d'1 Ha 26 a 80 ca (12.680 m²), situada a la partida del Pujol, abans El Vinyet. La peça venuda era propietat de Josep Ferrer Abella des de 1879. El preu pagat per Alberta Alomà fou de 125 duros (625 pessetes), en "*buena moneda de oro*".

2.9. Venda d'una peça de terra a Corneli Farines (novembre 1885)

El 7 de novembre de 1885, amb escriptura del notari de Tarragona, Josep Lluç Llorac,⁸⁰ Alberta Alomà Gatell venia a Corneli Farines Villarós, comerciant francès, casat i empadronat a Tarragona, exportador de vins i teixits, "*un pedazo de tierra yerma de 46 áreas y 62 centiáreas de superficie* (4.662 m²), *que es parte de otra mas grande destinada a viña y regadio circundada de paredes, en la villa de Altafulla, partida del Pauet y también de Senma, conocida vulgarmente por La Fassina*. El preu pagat per Corneli Farines, fou de 900 duros (4.500 pessetes) en *buena moneda de oro y plata que s'ha contado, examinado i reconocido hallandolo conforme a lo establecido*". Aquesta parcel·la es segregava d'un total de 91.274 m², restant, per tant, 86.612 m².

L'escriptura de venda s'atorgava sota certs pactes, uns d'ús (aigua) i altres de tipus legal (dret de pas) Els més interessants foren els següents:

⁷⁸ 42 pams x 20,8 cm (1 pam). 42 x 20,8 cm = 8,73 m / 32 x 20,8 = 6,65 m / 8,73 x 6,65 = 58 m².

⁷⁹ AHPT. P.N. Josep Lluç Llorac (23-10-1885). Sig. top.1449.

⁸⁰ AHPT. P.N. Josep Lluç Llorac (7 -11- 1885). Sig. top. 1449.

1. La propietat venuda hauria de tancar-se amb una “*verja o empalizada*” de suficient alçada, no amb paret de pedra o totxana (*ladrillo*), evitant tota comunicació entre les dues propietats.
2. El comprador podia edificar-hi atenint-se a les lleis del país fins a 20 metres de la via del ferrocarril. Comprar “*una pieza de tierra yerma*”, volia dir, que no hi havia res conreat ni edificat. Cal pensar que Corneli Farines, comerciant de vins, possiblement va construir la casa-magatzem perquè ho necessitava per emmagatzemar i rentar botes i estris de vi.⁸¹
3. En cas de venda de la parcel·la i edificis, la venedora tindria preferència per adquirir-la en igualtat de condicions.

2.10. Primer testament d'Alberta Alomà Gatell (juliol 1890)⁸²

El dia 5 de juliol de 1890, Alberta Alomà Gatell, que aleshores ja havia fet 52 anys, feia testament a favor de la seva única filla, Lúdia Planas Alomà amb el notari de Barcelona, José María Vives Mendoza. Nomenava la seva filla marmessora del seu funeral i sufragis. Instava la seva filla que després del seu traspàs els seus deutes fossin pagats per evitar litigis judicials. Confirmava que la seva germana Cristina li va lliurar, perquè li guardés, dos títols de deute perpetu exterior espanyol al 4% de valor nominal de 500 pessetes cadascun, els quals van permetre que foren alienats, quedant l'import en el seu poder. Recordava a la seva filla Lúdia que després del seu traspàs retornés a la tia Cristina els dos títols de deute perpetu d'igual valor o quantitats en efectiu que els títols que tinguessin segons el tipus actualitzat de les cotitzacions. Pel que fa a la Cristina, si traspassés abans que ella, llegava al seu fill, Ricard Riquer Alomà, un joc de cadires de la seva propietat que li guardava. Al seu germà Evarist li feia donació de 500 pessetes en efectiu metàl·lic. De la resta dels seus béns declarava hereva universal la seva filla Lúdia Planas Alomà.

2.11. Segon testament d'Alberta Alomà Gatell (juny 1904)⁸³

El 6 de juny de 1904, Alberta Alomà Gatell que aleshores tenia 66 anys i estava delicada de salut, feia un segon testament en el seu domicili del carrer Universitat, 46, de Barcelona, en presència del notari Guillermo Augusto Tell Lafont. En aquest segon testament es ratificava en totes les parts de la donació atorgada el dia 5 de juliol de 1890.

⁸¹ Pot ser un altre, però no coneixem cap altre moviment de construcció entre 1885 i 1909. L'any 1909 quan aquesta mateixa parcel·la fou comprada a subhasta, ja constava a l'escriptura una casa i un magatzem que ocupaven 1.913 m² d'una parcel·la de 4.662 m².

⁸² AHNB. P.N. Josep Maria Vives Mendoza (5-7-1890). Sig. top.1395/ 41.

⁸³ AHNB. P.N. Guillem August Tell (6-6-1904). Sig. top. 1428 / 49.

2.12. Traspàs d'Alberta Alomà Gatell

Alberta Alomà Gatell traspassà a Barcelona l'1 de desembre de 1908 amb 70 anys, segons certificat expedit pel Jutjat del Districte de la Universitat de 18 de maig de 1909 i lliurat per la seva filla Lúdia Plana Alomà al notari de Barcelona Guillem August Tell Lafont (6-6-1909).⁸⁴

3. Lúdia Planas Alomà (1868-1960)⁸⁵

Filla única de Frederic Planas Dalmau i d'Alberta Alomà Gatell, va néixer a Barcelona l'any 1868. Es va casar als 16 anys amb Ramon Puigmartí i Gispert, de 22 anys, a la parròquia de Sant Jaume del carrer Ferran (27-3-1884). Prèviament, el 26 de març de 1884, es van atorgar capítols matrimonials (*vegeu 2.4*) El matrimoni feia vida en comú amb Alberta Alomà, ja que no havien arribat a la majoria d'edat, que aleshores era de 25 anys.

Ramon Puigmartí i de Gispert (1862-1932) i Lúdia Planas Alomà (1868-1960) varen tenir tres fills: Ramón María († Barcelona, 2-2-1936), Maria del Carme i Ignasi. El primer, casat amb Emilia Bertrand Girona († 28-5-1936), i 5 fills: Ramon, Manel, Lúdia,⁸⁶ Xavier,⁸⁷ i Albert. De Maria del Carme i d'Ignasi no tenim cap informació.⁸⁸

3.1. Donació de béns d'Alberta Alomà (1890)

El 20 de juny de 1890, Alberta Alomà, amb escriptura del notari de Barcelona José María Vives Mendoza⁸⁹ feia donació de diversos béns a la seva filla Lúdia Planas de 22 anys i al seu marit Ramon Puigmartí de 28 anys.

1. Confirmava tot el que havia pactat en els capítols matrimonials entre la seva única filla i hereva universal, Lúdia Planas, i Ramon Puigmartí de Gispert.
2. A més de les 1.000 pessetes pactades en el capítols matrimonials afegia 500 pessetes mensuals abonades també per trimestres mentre Alberta conservés l'usdefruit dels béns de la filla.

⁸⁴ *Ibídem*.

⁸⁵ Arxiu Intermedi. Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Naixements (1868), N.R.561; defuncions (1960), Jutjat núm. 1, N.R. 20, pàg. 86. Traspassà amb 92 anys el 6 d juny de 1960 al carrer Balmes, 439, 4r. 2n.

⁸⁶ Lúdia Puigmartí casada amb Mariano Dossier.

⁸⁷ Xavier Puigmartí amb Amalia Romano.

⁸⁸ Arxiu Intermedi. Ajuntament de Barcelona. Padró d'habitants (1930-1940-1945-1950-1955). El matrimoni va canviar de domicili diverses vegades. Així l'any 1930 residien al Passeig de Gràcia, 2; el 1940, al carrer Mallorca, 2, i de 1945 a 1960, al carrer Balmes, 439 4r 2a.

⁸⁹ AHNB. P.N. José Maria Vives Mendoza (20-6-1890) Sig.top.1395 / 41.

3. Donació d'una pensió de 225 pessetes mensuals a la seva germana Cristina per contribuir a les despeses de la carrera del seu fill, Ricard Riquer Alomà, estudiant de jurídiques. Arribat el moment en què el nebot exercís d'advocat i pogués mantenir la seva mare l'ajuda restaria en 75 pessetes fins a la defunció de la Cristina.

Alberta Alomà, per tal d'inscriure en el Registre de la Propietat els béns que posseïa, feia constar les tres propietats que donava al matrimoni Ramon Puigmartí-Lídia Planas Alomà.⁹⁰

1. Una propietat rústica comprada entre els anys 1881 i 1885 on va construir, l'any 1882, una casa- xalet al Pujol (carrer del Mar, 7), fent un total de 7.062,58 m².
2. Una propietat agrícola coneguda com La Fassina, de superfície 9 Ha, 12 i 70 ca (91.270 m²) en franc alou comprada a Ramon Soler Alomà el 29 d'agost de 1885.
3. Un crèdit hipotecari de 70.000 pessetes que meritava interessos del 7% anual, de la raó social Hereus de Francesc Puigmartí i Cia., domiciliada a la Vila de Gràcia, successora de R. Puigmartí. Aquesta quantitat era la resta d'un crèdit de 150.000 pessetes reconegudes per la raó social en l'escriptura de debitori rebuda del notari de Barcelona Fernando Moragas Ubac, l'1 d'abril de 1874.⁹¹

3.2. Compra d'una peça de terra a Baix a Mar (gener 1907)⁹²

El 4 de gener de 1907, Francisco Mañé Sonet, agent executiu de Contribucions de la zona del Vendrell, venia a Lídia Planas Alomà una peça de terra de regadiu "*artificial con noria y algibe*" de 15a 21ca (1.521 m²) a la partida del Pauet, també de Semna, segons escriptura del notari del Vendrell Victorí Santamaria Tous per rebel·lia de Corneli Farines, deutor de la contribució territorial.⁹³

3.3. Compra a subhasta de la casa-magatzem a Baix a Mar (juliol 1908)⁹⁴

El 18 de juliol de 1908, Francesc Mañé Sonet, agent executiu auxiliar de l'Arrendatària de Contribucions de Tarragona, zona del Vendrell,⁹⁵ actuant en rebel·lia de

⁹⁰ Aquests tres béns passaren a mans de la seva única filla i hereva universal, Lídia.

⁹¹ AHNB. P.N. Ferran Moragas Ubac (1-4-1874). Sig. top. 1278/138.

⁹² AHCBP. P.N. Victorí Santamaria Tous (7-8-1908). Sig. top. VI. 14/1-21 665-666.

⁹³ No hem pogut trobar aquesta escriptura a l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès del Vendrell.

⁹⁴ AHT. P.N. Josep Lluç Llorac (18-7-1908). Sig. top. 813.

⁹⁵ Corneli Farines Villarós (Corneille Farines) fou un comerciant francès establert a Tarragona, on es dedicava a l'exportació i importació de vins i teixits. L'any 1889 va adquirir a Tarragona un edifici d'habitatges conegut com a Casa de Joan Miret Terrada a la Rambla Nova, 36, obra de l'arquitecte

Corneli Farines Villarós, anterior propietari amb domicili desconegut i després de reiterats requeriments sense donar senyals de vida per l'impagament dels impostos, es va procedir a confiscar la casa i el magatzem i seguidament declarar-la a subhasta pública. Casa i magatzem foren construïts sobre una peça de terra de 4.662 m² (46 a+ 62 ca) dintre de la qual l'edificació ocupava 1.931 m². Dita edificació era coneguda com a Casa Farines (*vegeu punt 2.9*).

A la subhasta pública celebrada el 18 de juliol de 1908 a l'Ajuntament d'Altafulla només es van presentar el matrimoni Ramon Puigmartí - Lúdia Planas. Amb un preu de sortida de 2.166,66 pessetes i després de dues licitacions a sobre tancat, fou adjudicada, a la baixa, al matrimoni per la quantitat de 1.445,50 pessetes. Les despeses de tot el procediment legal van pujar a 136,15 pessetes. Dita quantitat, sostreta de 1.445,50 pessetes, restava en 1.309,35 pessetes que, en el cas que no es recollissin, serien ingressades a la Caixa de Dipòsits d'Hisenda. El 7 d'agost de 1908 s'escriptura va la propietat adjudicada, la qual fou cedida per Ramon Puigmartí a la seva muller, Lúdia Planas Alomà.

3.4. Període de la guerra civil (1936-1939)

Des de l'any 1908 fins acabada la guerra civil (1 d'abril de 1939), no tenim gaire informació de les propietats de Lúdia Planas, absent del municipi durant el conflicte per seguretat personal, fugint dels escamots descontrolats revolucionaris. L'edifici, casa-xalet-torre (actual Hotel Sant Martí), fou intervingut per allotjar l'escola de nens i habitatges dels mestres, mentre que la fàbrica d'espardenyes seguí treballant fins que va acabar la contesa civil. Quant a les terres, cal pensar que van tenir el mateix tracte involucionista, confiscades i treballades pel Comitè local republicà.

3.5. Lloguer del magatzem a l'espardenyer Antoni Salvatella Borrell (1936-1941)

La fàbrica d'espardenyes d'Antoni Salvatella Borrell⁹⁶ té l'honor de ser la primera indústria tèxtil mecanitzada de certa importància. Vinguda de Barcelona el febrer de 1936, s'instal·lava al barri marítim d'Altafulla en un llarg magatzem a

Francesc Barba i Martí (1859). Fou el quart propietari de l'habitatge de quatre plantes, baixos i tres plantes, i un jardí. Un saló de la casa porta el seu nom. Actualment (2016) té les oficines, AG. Planing Evens, empresa que organitza esdeveniments socials (casaments, comunions, conferències, àpats, etc). També gestionen el Castell de Tamarit, comprat als descendents del magnat nord-americà Charles Deering, l'any 1992 per la Societat Immobiliària Betrán.

⁹⁶ Antoni Salvatella Borrell era fill de Josep Salvatella Garcés i de Concepció Borrell (†1926). Tenia una germana, Josepa (†1930) casada amb Antoni Sellarés Herrero ((†1949 a Calatayud), germà de Manel. Antoni es va casar de segona vegada amb Maria Teresa Aloy Vivó. Varen tenir un fill, Antoni. Manel Sellarés Herrero, que fou director de la fàbrica, tenia aleshores 36 anys i s'havia casat amb Josepa Lacambra Alsina de 35 anys, filla de l'Artur Lacambra Aromi (†4 desembre 1933) i de Matilde Alsina Bonafont. Tenien un fill d'onze anys, Salvador. *La Vanguardia* (1936).

dues aigües quasi paral·lel i a pocs metres de la via del ferrocarril entre Tarragona i Barcelona.

7. Publicitat inserida en el Catàleg Oficial de l'Exposició Internacional de Mostres de Barcelona (1929)

A ponent, adossat al magatzem i proper al pas nivell de les vies del tren, s'aixecava una casa de tres plantes destinada a habitatges o a altres afers. A l'altra banda de les vies, al nord-oest, hi havia l'edifici de l'estació de ferrocarril Altafulla-Tamarit. El magatzem fou llogat per la seva propietària, Lúdia Planas Alomà a Antoni Salvatella Borrell, però desconeixem amb quines condicions es va fer el contracte de lloguer amb l'empresa espardenyera, ja que no hem pogut accedir legalment a consultar la documentació notarial. L'any 1941 la fàbrica d'espardenyes d'Antoni Salvatella deixava d'aportar contribució industrial al municipi d'Altafulla. En el mateix lloc s'instal·lava una nova indústria de regenerats de gomes per fabricar soles per a espardenyes i d'altre calçat amb un nou empresari, Josep Bartolomé Alies.⁹⁷

3.6. Lloguer del magatzem espardenyer a Altafulla Industrial S.A. (1942 - 1949)

Aquesta fàbrica de regenerats de goma per fer soles pel calçat fou la nova indústria que ocupà el mateix magatzem d'espardenyes d'Antoni Salvatella. L'empresa es feia

⁹⁷ Josep Bartolomé Alies (1899-1990) era un empresari de Barcelona que participava en diverses empreses: Plásticos Bartolomé SA, Incopar S.A. (transformació de clorur de polivinil: PVC) i Inmobiliaria Obras y Terrenos S.A. *La Vanguardia* 12-1-1990, pàg. 26.

Altapulla Industrial S.A.
MANUFACTURA
DE ZAPATILLAS Y ALPARGATAS CON PISO DE GOMA

AV. BARRIO DE AGUAYVEDA, 15, ETAPA 1.
Barrio de la Torre (Barrio de la Torre) - Barrio de la Torre - Barrio de la Torre

Altapulla Industrial S.A.

**MANUFACTURA
DE ZAPATILLAS Y ALPARGATAS CON PISO DE GOMA**

AV. BARRIO DE AGUAYVEDA, 15, ETAPA 1.
Barrio de la Torre (Barrio de la Torre) - Barrio de la Torre - Barrio de la Torre

Bocelona, 6 de Septiembre de 1944.

Núm. 14

Se. de José Gómez de GUAYMA (Barrio de la Torre)

Nº	Descripción	Cant.	Precio	Total
10	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
11	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
12	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
13	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
14	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
15	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
16	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
17	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
18	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
19	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
20	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
21	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
22	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
23	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
24	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
25	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
26	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
27	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
28	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
29	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
30	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
31	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
32	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
33	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
34	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
35	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
36	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
37	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
38	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
39	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
40	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
41	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
42	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
43	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
44	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
45	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
46	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
47	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
48	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
49	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
50	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
51	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
52	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
53	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
54	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
55	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
56	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
57	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
58	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
59	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
60	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
61	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
62	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
63	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
64	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
65	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
66	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
67	1000 Zapatillas de goma	1000	1.00	1000
68				

201

“Comunicar por oficio al enlace sindical que debido a la situación por la que atraviesa la empresa Altafulla Industrial S.A, según rumores que circulan, este Ayuntamiento le ofrece toda su colaboración para todo aquello que pueda redundar en beneficio tanto de la empresa como de los trabajadores por considerar que con ello puede la Corporación ayudar a resolver asuntos de tanta importancia para el vecindario que en caso de cierre se vería privado del ingreso que supone la existencia de dicha fábrica.”.

Altafulla Industrial S.A. tancà portes l'any 1949 fent suspensió de pagaments.⁹⁹

3.7. Lloguer del magatzem a la Cooperativa Espardenyera d'Altafulla (juliol 1951)

Des de la fallida de l'activitat industrial d'Altafulla Industrial S.A. l'any 1947 fins al juliol de 1950, el magatzem industrial espardenyer propietat de Lídia Planas Alomà va romandre inactiu. Durant aquest espai de temps, els antics treballadors es van moure davant les institucions governamentals del règim, per aconseguir activar de nou la producció espardenyera a Altafulla. De les converses entre autoritats provincials (governador civil, Diputació, Falange, Església, etc.), Ajuntament i treballadors, sorgí, com a solució econòmica i laboral, una cooperativa espardenyera continuadora de l'activitat de les dues empreses anteriors espardenyeres desaparegudes.

El dissabte 22 de juliol de 1950, el diari barcelonès, *La Vanguardia Española*, a la pàgina 6, secció *Notas de la región*, oferia als seus lectors una crònica del seu corresponçal a Tarragona, Modesto Dalmau, titulada “*La Cooperativa Alpargatera de Altafulla*”. La crònica és el relat de la inauguració per l'autoritat civil i religiosa d'una nova empresa d'espardenyes a Altafulla, una cooperativa industrial gestionada pels treballadors. La cooperativa iniciava la seva activitat en el mateix local on havien treballat les dues empreses espardenyeres esmentades i ara tancades.

La cooperativa no aportava cap impost al municipi, atès que no consta a la matrícula de la contribució industrial d'aquells anys. No disposem de la data exacta quan va tancar portes, però sospitem que va ocórrer a inicis de l'any 1952. Quant al contracte d'arrendament del local industrial i de la casa d'habitatges, planta baixa i dos pisos, entre Lídia Planas i La Cooperativa Espardenyera (1951), només cal ressaltar de l'arrendament “*la ocupación de todos los locales industriales de planta baja*” és a dir, només s'arrendava el magatzem sense fer cap esment de la casa d'habitatges. El preu estipulat per l'arrendament del magatzem es va fixar anualment en 7.056 pessetes amb el 12% anual abonat en quatre trimestres (1.764 pessetes amb el 3%).

⁹⁹ Font. Salvador Sellarès Lacambra (2016).

3.8. Lloguer de la casa d'habitatges adossada al magatzem (1940-1954)¹⁰⁰

D'abans de la guerra civil no tenim cap informació del lloguer dels habitatges adossats al magatzem espardenyer. En tot cas, cal pensar que la propietària Lúdia Planas els llogava a residents nouvinguts o de pas, atès que en aquells anys l'habitatge era un bé escàs a Altafulla. Tanmateix, no hi manquen notícies de l'ocupació d'inquilins, però no sabem res dels possibles contractes de lloguer.

El nomenclàtor del carrer on estava emplaçada la casa-bloc d'habitatges canvià diverses vegades en el Padró municipal d'habitants. Així, l'any 1940, li adjudicaven el nom de La Fassina,¹⁰¹ núm. 1, on trobem Manuel Rodríguez Espinell, de 17 anys, solter i treballador fabril, mentre que al número 5 hi residia Higinio Barrios Delgado de Boltaña (Osca), carabiner de 54 anys casat amb Antonia Margalef Brull de 52 anys i dos fills, Enric, de 27 anys, fabril, i Clara, de 9, estudiant, tots de l'Ametlla de Mar.

El padró de l'any 1945 situava la casa d'habitatges al camí del Mar, 6. En diferents pisos estaven domiciliades tres unitats familiars. En el padró de 1950, tornà el nom de la Fassina, 3, on continuaven les tres unitats familiars. En el padró de 1951 foren donats de baixa i desallotjats tots els residents de la caserna de la Guàrdia Civil situada a la platja (3 matrimonis i 8 guàrdies) perquè amenaçava ruïna.¹⁰² Una part de la dotació militar es va traslladar a la casa d'habitatges adossada al magatzem espardenyer.

En el ple municipal del 25 de febrer de 1952 l'Ajuntament acordava, “*con el fin de que el puesto de la Guardia Civil pueda ser instalado debidamente en la casa denominada La Fassina donde existe un piso de alquiler de 50 pesetas y teniendo en cuenta la conveniencia de que se encuentren debidamente alojados se acuerda habilitar los fondos necesarios para el pago y consignar en los presupuestos la cantidad necesaria para ello.*” El 15 d'abril el caporal, “*el sargento*”, de la Guàrdia Civil, demanava a l'Ajuntament fer-se càrrec del lloguer de la planta baixa de la casa d'habitatges per tal d'habilitar-la com a oficina i sala d'armes, ja que no disposaven de recursos econòmics. L'Ajuntament acordà pagar a Lúdia Planas 50 pessetes al mes pel lloguer de la planta baixa.¹⁰³ L'1 d'agost de 1952 el mateix caporal sol·licitava a l'Ajuntament un habitatge per a un guàrdia civil que volia casar-se. Assabentats d'un pis que estava tancat, llogat a Enrique Barrio

¹⁰⁰ Per tal de reduir la redacció del treball hem silenciats alguns noms i cognoms dels inquilins llogats a la casa-habitatge.

¹⁰¹ Aquí La Fassina es refereix a la casa d'habitatges adossada al magatzem espardenyer, no a la masia enclavada en la propietat rústica on s'havia destil·lat aiguardent i a la qual el nom de La Fassina li era propi en haver estat adjudicat a les escriptures notariales des de 1885.

¹⁰² La “casa cuartel” estava senyalitzada al número 35 del Passeig Marítim, actual carrer de les Botigues de Mar.

¹⁰³ AMA. Actes plens municipal de 15 abril i 1 d'agost de 1952.

Margalef que residia a l'Ametlla de Mar, pressionaren l'Ajuntament per tal que el desallotges de l'habitatge. El consistori li responia que no tenia cap potestat per desallotjar un l'inquilí d'un habitatge privat i que ho posava en coneixement del govern civil de Tarragona perquè donés solució a la seva petició.

El 17 d'agost de 1953 l'Ajuntament obligava la propietària de la Casa-Cuartel del Guardia Civil, Teresa Pedrol Cañellas, a enderrocar l'habitatge en un termini de 6 mesos.

En el padró d'habitats de l'any 1955¹⁰⁴ amb el nom de Platja Mar, 6, estaven domiciliades dues unitats familiars. Un any abans, la casa d'habitatges ja era propietat de Plasticel S.A.

1. Jaume Vidal, químic. Natural de Balaguer (4-11-1925) venia de Blanes (Girona) on treballava a la Sociedad Anónima de Fibras Artificiales (SAFA). Director de la fàbrica Plasticel S.A d'Altafulla de 1955 a 1966; regidor de l'Ajuntament de 1962 a 1966 i alcalde de 1966 a 1971, moment en què retornà a Blanes.
2. Ramón Catalán Gento, de 27 anys, peó, amb la seva dona, Teresa Paños Tello, de 28 anys, i una filla, Rosalia, de 6 mesos. Potser treballador de la nova empresa.

El 20 de desembre de 1956 l'Ajuntament, davant les insistents pressions de les autoritats de la Guàrdia Civil, els oferia una parcel·la de terra al costat de les futures Escoles Teresa Manero per edificar una nova *casa-cuartel*, advertint-los que el cost de la nova construcció era competència de l'Estat, no de l'Ajuntament d'Altafulla.¹⁰⁵ Amb la venda de la casa-magatzem espardenyer a Plasticel S.A. l'any 1954 sospitem que la Guàrdia Civil va desallotjar l'habitatge i va abandonar Altafulla.

El 18 de març de 1963, l'Ajuntament d'Altafulla rebia una carta de l'alcalde de Torredembarra manifestant que s'havia fet una reunió amb l'assistència del capità, "Jefe de la Linea" i un tinent del "puesto" torrenc per parlar de la construcció d'un "Cuartel de la Guardia Civil" al municipi torrenc. De la dita reunió s'acordà confeccionar un repartiment econòmic, unes quantitats de diners a abonar entre les poblacions de la demarcació per a la construcció del "cuartel". Segons el nombre d'habitants, a Altafulla li corresponia la suma de 40.027, 76 pessetes (10%).

En el ple ordinari de l'Ajuntament del 4 de novembre de 1981 es tornà a considerar la necessitat que Altafulla tingués un "puesto de la Guardia Civil" per tal de millorar els serveis de seguretat davant l'increment demogràfic, comercial, bancari i viari. Per a tal fi, s'aprovà oferir gratuïtament a la Benemèrita un solar del patrimoni municipal per a la construcció d'una *Casa cuartel*.¹⁰⁶

¹⁰⁴ AMA. Padró d'habitants (1955).

¹⁰⁵ AMA. Acta ple municipal (20-12-1956).

¹⁰⁶ No es va construir.

3.9. Lídia Planas ven La Fassina a Joan Castellet Camprubí (març 1951)

El 16 de març de 1951 Lídia Planas Alomà es decidí a vendre tota la propietat rústica de 82.142 m² (80.621 m² + 1.521 m²) des del Camí de l'Hort de Pau al nord, fins les botigues de baix a mar al sud (carrer dels Pescadors). La propietat estava seccionada en dues peces des de 1862 per la línia de ferrocarril de Tarragona a Barcelona. Amidada la propietat rústica per un enginyer agrònom, va trobar que tenia un excés de 23 a 25 ca (2.325 m²) respecte a la superfície registrada en l'escriptura notarial. Aquest excés superficial es va legalitzar i afegir a la propietat rústica de nou totalitzant 84.467 m² i finalment venuda a Joan Castellet Camprubí de Vilafranca del Penedès per 320.000 pessetes (1951).¹⁰⁷

L'escriptura de venda especificava que *"Juan Castellet Camprubí compra una propiedad rústica de 84.467 m² (8 Ha + 44 a + 67 ca) en el municipio de Altafulla, partida del Pauet y también de Semna, destinada al cultivo de cereales y huerta con algunos árboles frutales,¹⁰⁸ circundada de paredes, dentro de la cual contiene una casa de labranza formando un conjunto de nombre Mar y Sol y conocida antes por La Fassina. Dentro del perímetro de la finca existen tres pozos de agua naciente con motor bomba con su instalación eléctrica en dos de ellos, uno al lado de la casa de labranza, el otro junto a una balsa y un tercero al otro lado de la vía. Además dispone de dos acequias que toman el agua del río Gaià. No consta la superficie ocupada por la casa ni su descripción."*

L'any 1940 la propietat agrícola era treballada per les famílies de masovers, Pere Ramon Plana (1887) casat amb Maria Plana Sanromà (1891). Filles: Maria Teresa (1915), Josefina (1921) i per Anton Ballesté Figueras (1912), de la Secuita, casat amb la Maria Teresa Ramon d'Altafulla. Filles: Mercè (1940). També s'estava Joan Ballesté Garcia (1873), pare d'Anton Ballesté, i una neboda, Maria Muñoz Pasqual (1919). L'any 1951, quan Lídia Planas va vendre La Fassina a Joan Castellet, hi treballaven el matrimoni, Anton Ballesté Figueras - Maria Teresa Ramon Plana amb les filles, Mercè i Nativitat (1946), els quals van seguir treballant per al nou propietari. L'any 1960 seguia el matrimoni Anton Ballesté - Maria Teresa Ramon amb les filles, Mercè i Nativitat.¹⁰⁹ Després ho varen conrear els Blanch hortolans.

Joan Castellet abans de l'any 1963 va recuperar tres parcel·les de terra amb una superfície total de 44 a 66 ca (4.466 m²)¹¹⁰ que Lídia Planas havia venut l'any 1940. Una de 524 m² a Maria Roig Marimon i dues més de 2.358 m² i 1.584 m² a Roc Pallejà i Antonio Mestres, respectivament. El preu pagat és secret de confessionari.

¹⁰⁷ Sebastián Parés Goncer, notari de Vilafranca del Penedès (16-3-1951).

¹⁰⁸ El nou propietari, Joan Castellet Camprubí (1905-1991), estava casat amb Maria Mata Hill (1915-1973). Filles, Josefina (1936) i Regina (1942). La Regina està casada amb Andreu Morta Tico. Joan Castellet conreava peus mare de vinya americana i horta.

¹⁰⁹ AMA. Padró d'habitants (1940 i 1960).

¹¹⁰ Les tres parcel·les es situaven a l'actual carrer dels Pescadors (darrere les Botigues de Mar, entre els actuals carrers de Pont de Mar i Camí del Prat).

Posteriorment va començar a vendre terra de la seva propietat a diversos promotors immobiliaris. Havia arribat el boom especulador del totxo destinat a la segona residència i al turisme. El 1963 ja havia venut 29.216 m² i el 1974, 1.065 m². A partir de l'any 1980 encara li quedava 58.340 m de terra i va seguir venent-la fins que només es va quedar amb la masia coneguda com La Fassina, de 245 m², i un jardí de ½ Ha (5.000 m²) en la part posterior de la casa. L'any 1996 es va obrir la masia al turisme rural i encara segueix.¹¹¹

3.10. Venda de la casa-magatzem a Plasticel S.A. (1954)

9. Escriptura notarial de la venda de la casa-magatzem espardenyera a Plasticel S.A. (1959)

L'any 1951 Lúdia Planas Alomà, decidida a fer net de la propietat edificada a baix a mar, li havia ofert a Joan Castellet la compra de la casa-magatzem per 150.000 pessetes, però no la va comprar.¹¹² Tres anys després, el 5 de novembre de 1954, Lúdia Planas i Plasticel S.A. feien un contracte privat de compravenda del conjunt immobiliari per 400.000 pessetes, "*libre de inquilinos*". El 28 de gener de 1959, es signava l'escriptura notarial reafirmant el mateix preu de compravenda i cedia a Plasticel S.A. la superfície d'una placeta davant de la casa d'habitatges sense cap cost addicional, respectant el preu inicial de 1954. La propietat tenia assignada una riquesa impositiva urbana anual de 650 pessetes i rústica de 12.890 pessetes.

L'any 1954 Joan Castellet declarava que després d'haver fet obres menors i majors a la masia La Fassina sense autorització ho posava en coneixement de l'Ajuntament per a la seva legalització. El cost de les obres havia pujat a 42.000 pessetes. La memòria i plànols que acompanyaven la petició fou obra de l'arquitecte M.M. Aragonés de Reus (1954).¹¹³

3.11. Construcció d'edificis aïllats (1956)

El 30 de setembre de 1956 Lúdia Planas demanava autorització a l'Ajuntament d'Altafulla per construir cases aïllades dintre de la seva propietat del Pujol de conformitat amb el projecte presentat per l'arquitecte de Tarragona, Antoni Pujol Sevil. No tenim més informació d'aquest projecte.

¹¹¹ Font: Regina Castellet (2023).

¹¹² Ibidem (2023).

¹¹³ AMA. Obres (1954).

3.12. Els descendents de Lúdia Planas venen la casa-xalet del Pujol (1964)

Lúdia Planas Alomà va traspasar als 92 anys, el 6 de juny de 1960, a Barcelona. L'any 1964 la casa-xalet del Pujol (actual Hotel Sant Martí), fou venuda pels seus fills i nets. Els compradors foren Joan Pijuan Ballesté¹¹⁴, associat amb Llorenç Balaguer Grau.¹¹⁵ Anys després, quan es van separar, Joan Pijuan es va quedar la casa-xalet¹¹⁶ i Llorenç Balaguer la resta o part baixa de la propietat.¹¹⁷ L'any 1970 es va obrir al públic com a Hotel San Martín.¹¹⁸ A causa de la seva antiguitat, l'any 1991 es va fer una rehabilitació integral de tota l'estructura de l'edifici.¹¹⁹ Actualment, la propietat consta de dues parcel·les unides amb una superfície total de 4.100 m² i 2.750 m² edificats.¹²⁰ Amb la venda de la casa-xalet del Pujol tot el patrimoni rústic i urbà de Lúdia Planas heretat de la seva mare, Alberta Alomà Gatell, es va esfumar en 24 anys (1940 -1964).

10. Hotel Sant Martí, façana nord

11. Hotel Sant Martí, façana sud

¹¹⁴ Joan Pijuan Ballesté (1928-1989) es va casar amb Laura Perona García (1929-2012). Fills/es. Laura, Joan Anton, Eduard (†), Carles i Raül. Alcalde d'Altafulla entre 1971 i 1979 per designació directa governativa i de 1979 a 1989 iniciada la Transició Democràtica. El matrimoni havia regentat la Pensió Laura a la plaça Nova fins l'any 1989.

¹¹⁵ AMA. Padró d'habitants (1960). Llorenç Balaguer Grau, natural de Creixell (1932), es va casar amb Maria Teresa Rimbau Porta, natural de Tamarit (1931). Entre 1955 i 1960 es van domiciliar a Altafulla al carrer Marqués de Tamarit, 5. Fills: Maria Teresa (1957) i Jaume (1962). A la contribució industrial municipal de l'any 1960 declarava "*un taller de ajust*" i d'ofici electricista (venda petits aparells elèctrics).

¹¹⁶ Font: Laura Pijuan. Els actuals propietaris de l'Hotel Sant Martí són els 4 germans Pijuan Perona, Laura, Joan Anton, Carles i Raül.

¹¹⁷ Immoble al carrer del Mar, cantonada al Camí de l'Hort de Pau, ocupat pel bar-restaurant La Chunga. L'any 1977 demanava obertura de bar. Aquest establiment ha sigut sempre arrendat pel seu propietari i després pels seus descendents fins a l'actualitat

¹¹⁸ AMA. Contribució industrial: 1.272 pessetes / any (1971).

¹¹⁹ Es coneixia l'empresa com Explotaciones turísticas Pijuán S.L. La capacitat actual d'allotjament és de 50 habitacions.

¹²⁰ Font: Joan Anton Pijuan (2023). L'any 1885 la propietat al Pujol d'Alberta Alomà Gatell ascendia a 7.062,58 m².

Fonts, bibliografia i agraïments

Fonts

Arxius Històrics Notarials de Barcelona (AHNB), Tarragona (AHT) i el Vendrell (AHCBP).

Arxiu Intermedi. Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona. Ajuntament de Barcelona.

Arxiu Municipal d'Altafulla (AMA).

Arxiu Municipal de Torredembarra (AMTo).

Arxiu Històric Arquebisbat de Tarragona (AHAT).

Arxiu Josep Mercader Recasens de Torredembarra.

Arxiu Sedó de La Riera de Gaià.

Bibliografia.

ROVIRA I GÓMEZ, Salvador-J. (1978). *Els comerciants d'Altafulla, segona meitat del segle XVIII*. CEA. Estudis Altafullencs, 2.

—(1989) *Altafulla (1813-1833). La darrereria de l'Antic Règim en una vila catalana*. Centre d'Estudis d'Altafulla (CEA).

—(1994) *La gent de mar d'Altafulla (segle XVIII)*. Centre d'Estudis d'Altafulla (CEA).

—(2020) *Els descendents de Pere Soler Gatell*. CEA. Estudis Altafullencs, 44.

VALLVÉ BALDRICH, Joan Josep. (2023) *Fets rellevants en la vida de Joan Gatell Folch*. CEA. Estudis Altafullencs, 47.

Agraïments.

Al personal dels arxius notariais de Barcelona, Tarragona i el Vendrell per atendre'm pacientment.

Jordi Badia Soler.

Joan Anton Pijuan Perona.

Laura Pijuan Perona.

Regina Castellet Mata.

Pepita Farreras Serramià

A tots/es, gràcies per la vostra col·laboració.¹²¹

¹²¹ El lector haurà pogut comprovar que no hi ha gaires referències de l'Hotel Gran Claustre, antiga casa pairal dels Soler Alomà. L'autor va ser rebut amb cordialitat en un primer contacte pel gerent de l'Hotel i president d'ATECA d'Altafulla, però passats uns mesos va decidir, amb el seu silenci, no col·laborar, subestimant aquesta recerca.